

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:754

av Isak From och Ida Karkiainen (S)

Fisketurismens betydelse för besöksnäringen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka besöksnäringen genom att ta vara på fisketurismen och potentialen i laxfisket i Östersjön.

Motivering

Turismen anses av många som en näringsgren med stor potential i hela landet. I norra Sverige finns goda grundförutsättningar med vidsträckta skogs- och fjällområden, vilket gör att naturturism är en av de turismgrenar som troligen har störst möjlighet att växa i omfattning. Naturturismen kan aldrig bli massturism, vilket ställer lite annorlunda krav på myndigheter och turismföretagen. Istället för att öka antalet besökare måste dessa företag fokusera på ett mindre antal besökare med specialintressen som är beredda att betala lite mer för sina upplevelser. Detta gör att om naturturismen ska få någon betydande påverkan på ekonomi och sysselsättning, måste företagen rikta sina produkter mot målgrupper som har både vilja och möjlighet att betala relativt stora summor för att få upplevelser inom sina specialintressen. En gren med stor potential är fisketurismen och särskilt laxfisket i våra åar och älvar.

Det samhällsekonomiska värdet av fisketurismen i Sverige är okänt, men värdet av branschen i nuvarande omfattning är troligen relativt. Naturvårdsverket och Fiskeriverket har tidigare i rapporter konstaterat att det finns potential till att höja det samhällsekonomiska värdet och att detta skulle vara särskilt positivt ur regionalpolitisk synvinkel.

Att det samhällsekonomiska värdet kan öka med rätt insatser konstateras också av forskare vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i en studie av ekologiskt anpassad fisketurism vid Kaitumälven i Norrbotten (Eriksson et al., 2004). Enligt forskarna finns stora förväntningar på att antalet besökande fiskare i Norr- och Västerbotten ska öka, vilket i sin tur ger regionalekonomiska effekter. En förutsättning för en sådan ökning är dock att fiskets kvalitet upprätthålls och förbättras. Som den viktigaste kvalitetsfaktorn ser de chansen att få fisk med en hög medelvikt på fångsten. För att öka fångstmöjligheterna krävs flera åtgärder, inte minst måste fällor och nätfångst ute vid älvmynningarna kraftigt minimeras.

I takt med ett ökat välstånd i Sverige och i övriga västvärlden har, under de senaste decennierna, fisket utvecklats från ett renodlat husbehovsfiske till en fritidssysselsättning och en allt viktigare fisketurismnäring som i jämförelse med Skottland och Irland i Sverige bara är i sin linda. Den höga potentialen när det gäller fisketurism är enkel att konstatera eftersom det enbart i Europa bedöms finnas minst 30 miljoner aktiva sportfiskare, varav ca 10 procent även gör internationella resor för att fiska. En utveckling av besöksnäringen baserad på Norrlands vildlaxälvar är därför önskvärd. Det finns därför anledning att se över behovet av att satsa på projekt för att maximera antalet vildlaxar som återvandrar till sina hemälvar, i syfte att säkra vildlaxens fortlevnad och samtidigt stimulera sportfisketurism genom ökad tillgång på vuxen lax. Det krävs en översyn så att tillräckligt många lekplatser i alla älvar med vildlaxbestånd kan besättas; konkurrens mellan yrkesfiskare och fritidsfiskare inklusive fisketurismföretagare kanske är det man först tänker på.

Ett tydligt exempel på det är laxen som i stor skala fiskas i Östersjön med nät och säljs till konsument, trots att dess värde är mångdubbelt större om den fiskas av fisketurister med spö i älvar och åar där den går upp för att leka (Naturvårdsverket & Fiskeriverket, 2005). Ett annat exempel är öring och röding som även de fiskas med nät i fjällsjöar trots att fiskerättsinnehavaren sannolikt skulle kunna tjäna betydligt mer på upplåtelser till fisketurismföretag.

Det finns även ett stort oreglerat husbehovsfiske som i vissa fall bedrivs så att inga laxar tar sig upp i älvarna. Stora samhällsekonomiska vinster finns i en omreglering av fisket på arter som är attraktiva för sportfisket.

De etablerade fisketurismföretagarna i Norrbotten och Västerbotten är förhållandevis positiva till fisketurismens utveckling framöver, men de ser också ett antal hinder som i

olika omfattning begränsar denna utveckling. Ett betydande hinder som många fisketurismföretagare nämner är motsägelsefulla och krångliga lagar, men den allvarligaste begränsningen är att de nyttjade vattnen innehåller för lite fisk. Många företagare tror dessutom att fiskbestånden kan bli ytterligare decimerade på grund av dålig samverkan mellan myndigheter och exempelvis påverkan från vindkraft, storskogsbruk och gruvdrift.

Ett system som visat sig fungera bra är licensjakt och regional förvaltning på älg. Sverige har tack vare den regionala förvaltningen på älg världens bästa älgstam, som ger god ekonomisk avkastning men också hög avkastning i form av kött och upplevelser. Branschföreträdare pekar på att Sverige inte tar vara på potentialen i Östersjölaxen som motor för utvecklingen av fisketurism i Sverige. Vi har världens största atlantlax, infrastruktur, långa fina sträckor i vackra älvar och skickliga guider, så får vi bra med lax i våra vatten kommer turismen att växa snabbt.

Isak From (S)

Ida Karkiainen (S)